

АКЛІМАТИЗАЦІЯ ГІДРОБІОНТІВ

(вибіркова)

Ступінь вищої освіти – Другий (магістерський) рівень

Освітньо-наукова програма: «Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів»

Спеціальність: Н5 «Водні біоресурси та аквакультура»

Курс навчання: 2 семестр, 1 рік навчання

Кількість кредитів: 3 кредити ЄКТС

Мова викладання: українська

Дні, час, місце: вул. Львівська, буд. 15, НЛК №2, за розкладом

Консультації: вул. Львівська, буд. 15, НЛК №2, к. 707,
щотижнево за розкладом

СИЛАБУС

Викладач:	Кандидат біологічних наук, доцент кафедри водних біоресурсів та аквакультури <i>Бургаз Марина Іванівна</i>
Кафедра:	кафедра водних біоресурсів та аквакультури
Контактна інформація:	marynaburhaz@gmail.com

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний e-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою дисципліни є: формування у здобувачів теоретичні знання для проведення робіт з підвищення продуктивності і господарської цінності водойм, поліпшення видового складу їх фауни, збереження та збільшення чисельності цінних видів гідробіонтів за рахунок розширення ареалу їх існування.

Завданням дисципліни є: засвоєння методик і методів підвищення рибопродуктивності водойм, розуміння їх господарської цінності, оволодіння способами збереження та відтворення чисельності цінних видів гідробіонтів шляхом розширення ареалу їх існування, формування гуманістичного світогляду та загальної культури, а також розвиток умінь застосовувати технології вирощування осетрових і лососевих риб та досліджувати пластичність і адаптивність водних організмів.

Переквізити: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях з іхтіології, гідрохімії та фізіології гідробіонтів, що забезпечують розуміння особливостей функціонування водних організмів у різних умовах середовища.

Постреквізити: розуміння адаптаційних реакцій і виживаності риб під час штучного розведення, транспортування та випуску у водойми; оцінювання екологічних наслідків акліматизації, визначення ризиків інвазії, зміни видового складу та впливу нових видів на гідробіоценози; формуються навички еколого-санітарного аналізу стану водойм після акліматизаційних заходів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен *знати*:

- 1) роль факторів середовища для акліматизації водних організмів;
- 2) пластичність і адаптивність гідробіонтів;
- 3) значення гібридизації риб для процесу акліматизації;
- 4) внутрішні та зовнішні властивості гідробіонтів, які сприяють і обмежують їх розселення;
- 5) стихійне розселення і аутоакліматизацію гідробіонтів;
- 6) біологічні основи формування рибопродуктивності у водоймах.

вміти:

- 1) володіти методами вибору форм для акліматизації;
- 2) володіти способами інтродукції гідробіонтів;
- 3) володіти підготовчими заходами та біотехнікою переселення гідробіонтів;
- 4) оцінювати результати акліматизації

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі: лекцій (16 год./6 год.) та практичних занять (14 год./4 год.), організації самостійної роботи здобувачів (60 год./80 год.).

Зміст навчальної дисципліни

Тема	Зміст	Форми робіт
Змістовий модуль 1. Основні засади ведення акліматизації гідробіонтів		
Тема 1. Значення зовнішнього середовища і властивостей гідробіонтів при акліматизації	Розглядаються взаємозв'язки між абіотичними факторами середовища (температура, солоність, кисневий режим) та фізіолого-біохімічними особливостями гідробіонтів, що визначають успішність їх акліматизації.	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;
ПР 1 Порядок проведення акліматизації гідробіонтів в Україні	Ознайомлення з порядком узгодження та проведення акліматизації риб і безхребетних у водоймах України	Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема 2. Принципи і методи вибору форм для акліматизації та аквакультури	Розглядаються взаємозв'язки між абіотичними факторами середовища (температура, солоність, кисневий режим) та фізіолого-біохімічними особливостями гідробіонтів, що визначають успішність їх акліматизації.	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;
ПР 2 Основні та перспективні об'єкти акліматизації в Україні (риби)	Ознайомлення з основними та перспективними об'єктами акліматизаційних робіт в Україні серед риб	Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема 3. Основні та перспективні об'єкти для акліматизаційних	Описуються види риб і безхребетних, що успішно акліматизовані в Україні та світі, а також перспективні таксони для	Опрацювання лекційного та

Тема	Зміст	Форми робіт
робіт серед риб та безхребетних ПР 3 Основні об'єкти акліматизації в Україні серед кормових та промислових безхребетних	розширення ареалів в умовах змін клімату. Ознайомлення з основними об'єктами акліматизаційних робіт в Україні серед кормових та промислових безхребетних.	додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Змістовий модуль 2. Основні процеси та методи акліматизації гідробіонтів		
Тема 4. Адаптації гідробіонтів до середовища існування у процесі акліматизації ПР 4 Відбір видів для акліматизації за господарською цінністю та біологічною вартістю	Аналізуються морфологічні, фізіологічні, поведінкові та біохімічні механізми адаптації гідробіонтів у процесі акліматизації до нових екологічних умов. Вивчення правила та методи відбору рекрутів для акліматизації за господарською цінністю та біологічною вартістю.	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема 5. Категорії процесу акліматизації ПР 5 Приймальна ємкість водойм-реципієнтів. екологічна і біотична ємкість	Розкривається класифікація типів акліматизації (біологічна, екологічна, господарська), етапи та критерії успішності процесу переселення водних організмів. Ознайомлення із поняттями приймальної ємкості водойм-реципієнтів для інтродукції, екологічної та біотичної ємкості і факторами, що їх визначають.	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема 6. Стимули і перешкоди при розселенні видів ПР 6 Застосування методів обліку акліматизаційного матеріалу при проведенні акліматизаційних робіт ПР 7 Лікувально-профілактична обробка інтродуцентів при здійсненні	Розглядаються природні та антропогенні чинники, що стимулюють або обмежують розселення гідробіонтів, а також екологічні ризики інтродукції нових видів у водойми. Вивчення методів обліку акліматизаційного матеріалу водних біоресурсів при вселенні їх у місцеві водойми та особливості їх застосування. Вивчення правил ветеринарного нагляду за перевезеннями ікри, живої риби і безхребетних, що призначені для акліматизації, ознайомитись з методиками	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт

Тема	Зміст	Форми робіт
акліматизаційних робіт	проведення лікувально-профілактичної обробки інтродуцентів	

Література

Основна

1. Бургаз М.І. Акліматизація гідробіонтів: Конспект лекцій. Одеса, ОДЕКУ, 2023. 130 с.
2. Євтушенко М.Ю. Акліматизація гідробіонтів / М.Ю. Євтушенко, С.В. Дудник, Ю.А. Глебова. К.:Аграрна освіта, 2011. 240 с.
3. Дудник С.В. Акліматизація гідробіонтів: Методичний посібник для магістрів за напрямом підготовки 8.130301 «Водні біоресурси» / С.В.Дудник, Ю.А.Глебова. К.:Вид-во Укр.фітосоціологічного центру, 2012. 146 с.
4. Акліматизація гідробіонтів: методичні вказівки до виконання практичних робіт для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 207 “Водні біоресурси та аквакультура” / О.А. Хом’як, Н.Є. Гриневич, Н.М. Присяжнюк, А.О. Слюсаренко, А.М. Трофимчук, В.С. Жарчинська. Біла Церква, 2022. 66 с.
5. С.В. Дудник, Ю.А. Глебова Акліматизація гідробіонтів Методичні вказівки до практичних робіт для магістрів за спеціальністю 8.09020101 Водні біоресурси НУБІП, 2015, 129 с.

Додаткова

1. Хохлов С.М. Теоретичні основи акліматизації гідробіонтів. Конспект лекцій ОДЕКУ, 2011, 123 с.
2. Хохлов С.М. Збірник методичних вказівок до практичних занять з дисципліни „Теоретичні основи акліматизації гідробіонтів”. ОДЕКУ, 2014, 55с.
3. Хохлов С.М. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни „Теоретичні основи акліматизації гідробіонтів”. ОДЕКУ, 2014, 19 с.
4. Товстик В.Ф. Рибництво //Навч.-практ. посібник. – Харків: Еспада, 2004. – 272с.

15 Електронні інформаційні ресурси

1. Репозитарій ОНУ імені І.І.Мечникова <https://dspace.onu.edu.ua/home>
2. Репозитарій факультету ФГМіЕ <http://eprints.library.odeku.edu.ua>
3. Бібліотека ОНУ імені І.І.Мечникова <http://lib.onu.edu.ua/>
4. Сайт водних біоресурсів та аквакультури <https://vodni-bioresursy-kafedra.org/>
5. ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З РОЗВИТКУ МЕЛІОРАЦІЇ, РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРОДОВОЛЬЧИХ ПРОГРАМ https://darg.gov.ua/_dijalnistj_0_214_menu_0_1.html
6. ФАО 2025 <https://www.fao.org/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – залік.

Проведення контролю результатів навчання здобувачів відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (2022 р.)

https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Порядок та умови навчання регламентуються до Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (2024 р.) https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Pro_organizacii_u_osvit_procesu_2024.pdf)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (2024 р.) https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Pro_organizacii_u_osvit_procesu_2024.pdf)

Політика академічної доброчесності: регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennya-antiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))

Використання комп'ютерів/ телефонів на занятті: під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.

Комунікація: Всі робочі оголошення або надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту, або через чат академгрупи у Viber. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.